

Neța Iercoșan

1950–1999

Acum câțiva ani primeam o veste îngrozitoare... Murise bunul meu prieten *Neța Iercoșan*! Primisem știrca mult prea târziu pentru ca să-l mai pot vedea încă o dată. Acest lucru s-a văzut, poate, în tonul și logica unei scrisori de adio, publicată în anul 1999¹. După atâția ani viața a mers înainte, neiertătoare – la fel ca moartea – și noi resimțim și mai acut pierderea unor buni prieteni și colaboratori.

Neța Iercoșan s-a născut la 7 decembrie 1950 în satul Iercoșeni, comuna Șilindia, județul Arad, ca fiu al lui Lazăr și al Mariei, și a locuit și muncit în municipiul Carei, județul Satu Mare. A urmat școala generală la Iercoșeni și Șilindia între anii 1957–1965, iar liceul la Ineu, județul Arad, între anii 1965–1969. Între anii 1969 și 1972 a fost student al Facultății de Istorie-Geografie din cadrul Institutului Pedagogic de 3 ani de la Oradea, iar în anul 1972 a fost repartizat, în calitate de profesor de istorie, la Școala generală Iojib, comuna Medieșu Aurit, județul Satu Mare,

unde a profesat până în 1 iunie 1978. În perioada cuprinsă între anii 1973 și 1977 a fost student, la cursurile fără frecvență, al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie. Profesorul Hadrian Daicovicu i-a coordonat lucrarea de licență cu titlul: *Circulația monetară în județul Satu Mare, secolele III î.e.n. – V e.n.*, susținută în luna februarie a anului 1978.

Din anul 1978, Neța Iercoșan și-a început rodnică activitate de la Muzeul din Carei, secția arheologică, în calitate de muzeograf și cercetător științific, având – totodată – și funcția de șef de secție al acestei instituții. S-a specializat în cercetarea preistoriei – epocii neolitice, eneolitice și a bronzului, în particular – încercând să afle amănunte legate de aceasta pentru nord-vestul României. Și-a adus o contribuție meritorie la dezvoltarea cunoașterii muzeografice și altor științe care sunt auxiliare pentru stăpânirea cât mai profundă a arheologiei. După obținerea atestatului de specialitate ca arheolog, Neța Iercoșan a realizat – prin forțe proprii sau în colaborare – mai multe șantiere arheologice, importante pentru cunoașterea preistoriei românești. Amintesc doar câteva: Sanislău III (1980), Acăș (1982), Moftinu Mic (1983–1984), Căpleni (1986), Sanislău IV, Carei (1987), Carei, Dumbrava (1988), Dumbrava, Tășnad (1989), Carei (1991, 1994), Tășnad, Carei, Căuaș (1995–1999).

Trebuie să mă refer la un fapt foarte important în activitatea regretatului nostru coleg. Cu toate piedicile și avatarurile întâlnite, nu și-a permis să lase nepublicate decât o mică parte din materialele arheologice descoperite în urma propriilor săpături și aceasta doar datorită morții sale subite. Cunosc în mod direct faptul că imediat după săpătură Neța Iercoșan trăgea în tuș planșele cu materialele arheologice și planurile desenate în creion. Imediat se sfătua – cel puțin cu mine, în ultimii ani de viață – asupra bibliografiei și posibilităților de publicare a materialelor descoperite. S-a depărtat, prin aceasta mult, de aproape toți cei care fac sau au făcut, astăzi sau ieri, săpături arheologice. Calm, metodic și – mai ales – cu un bun simț inimitabil, Neța Iercoșan și-a luat munca în serios și atunci când trebuia să se laude, pleca capul, râdea în sinea lui, și îi lăsa pe alții să sporovăie... Așa a fost Neța Iercoșan cel pe care l-am cunoscut eu! Un specialist discret, dar bine pregătit pentru zona lui; un

¹ S. A. Luca, *Necrolog. Scrisoare-necrolog unui prieten! La un an de la prematura dispariție*, Corvinana. Acta Musei Corvinensis, 5, 1999, p. 268–270.

familist convins, sacrificându-se – de multe ori – pentru familia sa; un prieten adevărat, cum rareori găsești în viață; un patriot dedicat cu bun simț și discernământ țării sale.

Toate aceste calități l-au îndreptățit să devină doctorand al Institutului Român de Tracologie, încă din decembrie 1990. Cu aceeași discreție și voință și-a încheiat examenele și referatele în anul 1993 și și-a susținut teza în anul 1999. Nu insist asupra termenului destul de lung între încheierea stagiului de pregătire și susținerea tezei. După cum știu – din discuții directe cu regretatul meu coleg – nu a vrut ca să susțină o teză nepregătită până în cele mai mici amănunte. L-a încurcat – și acum pot să spun acest lucru – aria geografică aleasă pentru studiu, nu epoca! Teza cu titlul *Cultura Tiszapolgár în vestul României* l-a pus în fața necesității de a defini un proces cultural, specific preistoriei, în limitele geografice dintr-o mică parte a arealului său de definiție (după cum bine știm nu autorul tezei de doctorat are ultimul cuvânt de spus atunci când este admis!). Ori, regulile de desfășurare – istorică și geografică – a fenomenelor culturale preistorice sunt diferite atunci față de acum. Cu toate acestea Neța Iercoșan s-a descurcat onorabil, dovadă fiind și textul apărut fără corecturile și adăugările finale – din păcate – care știu că erau pregătite de autor.

Îmi pare rău că dragul meu coleg nu a mai apucat și binefacerile financiare ale susținerii doctoratului. Modul fulgerător în care a fost răpit dintre noi l-a privat de procentul mic, dar atât de necesar, de salariu convenit după susținerea și confirmarea doctoratului. Familia sa știe cel mai bine ce înseamnă acest lucru! Dar cum toate lucrurile în lumea aceasta sunt date de Dumnezeu, nu trebuie să înțelegem neapărat regulile, trebuie să ne supunem lor.

Cred că modul în care și-a dus viața și și-a împlinit activitatea colegul și prietenul meu Neța Iercoșan impune un ton sobru și concis pentru un text scris în amintirea lui. În consecință las, în continuare, lista bibliografică a publicațiilor regretatului dr. Neța Iercoșan să vorbească de la sine! Dispariția sa a lăsat un gol greu de umplut în cercetarea neoliticului, eneoliticului și epocii bronzului din nord-vestul României.

Dumnezeu să-l ierte!

Sabin Adrian LUCA

Bibliografie – Neța Iercoșan

1. *Muzeul orașenesc Carei* – ghid, Oradea, 1980.
2. *Un vas biberon eneolitic descoperit la Ciunmești*, Satu Mare StCom, V–VI, 1981–1982, p. 35–38.
3. *Cutremure de pământ în județul Satu Mare până la 1900*, Satu Mare StCom, V–VI, 1981–1982, p. 565–576 (în colab. cu A. Iercoșan).
4. *Doă topoare de luptă din piatră șlefuită descoperite în județul Satu Mare*, Satu Mare StCom, V–VI, 1981–1982, p. 657–660.
5. *Spada de bronz de la Ghenci (jud. Satu Mare)*, AMP, 8, 1984, p. 121–123.
6. *Noi descoperiri din perioada de tranziție la epoca bronzului în nord-vestul României*, Satu Mare StCom, VII–VIII, 1986–1987, p. 63–83.
7. *Noi descoperiri arheologice în zona Careiului*, Satu Mare StCom, VII–VIII, 1986–1987, p. 139–158.
8. *Contribuții la istoricul muzeului careian*, Satu Mare StCom, VII–VIII, 1986–1987, p. 477–488 (în colab. J. Némethi, C. Karácsonyi).
9. *Descoperiri traco-dacice din zona Careiului*, Revista Muzeelor, 1987, nr. 4, p. 3–6.
10. *Un cuptor de ars ceramică din epoca neolitică descoperit la Căpleni (jud. Satu Mare)*, AMP, 11, 1987, p. 73–76.
11. *Depozitul de bronzuri de la Carei*, Thraco-Dacica, 9, 1988, p. 127–129.
12. *Așezarea din perioada de tranziție la epoca bronzului aparținând culturii Baden de la Sanislău (jud. Satu Mare)*, SympThrac, 7, 1989, p. 232–233.
13. *Considerații asupra eneoliticului și a perioadei de tranziție la epoca bronzului în nord-vestul României*, SympThrac, 8, 1990, p. 30–34.
14. *Depozitul de bronzuri de la Sârvăzel (jud. Satu Mare)*, Thraco-Dacica, 12, 1991, p. 57–61 (în colab. cu J. Némethi).
15. *Așezarea aparținând culturii Baden de la Sanislău (jud. Satu Mare)*, AMP, 14, 1991, p. 43–60.
16. *Descoperiri arheologice aparținând epocii bronzului din zona Careiului*, Revista Muzeelor, 1991, nr. 4 (în colab. cu J. Némethi).
17. *Săpături arheologice în așezarea de la Căpleni (jud. Satu Mare)*, Satu Mare StCom, IX–X, 1992–1993, p. 9–22.

18. *Săpăturile arheologice din județul Satu Mare (1971-1990)*, Satu Mare StCom, IX–X, 1992–1993, p. 77–90.
19. *Săpături arheologice în așezarea Starčevo-Criș de la Tășnad*, Satu Mare StCom, XI–XII, 1994–1995, p. 9–14.
20. *Topoare eneolitice descoperite în județul Satu Mare*, Satu Mare StCom, XIII, 1996, p. 15–26 (în colab. cu Gh. Lazin).
21. *Tășnad-„Sere”*, jud. Satu Mare, în: *CCAR 1995*, București, 1996, p. 123–124.
22. *Contribuții la cunoașterea neoliticului din nord-vestul României (III). Materialele descoperite la Secuieni–Horo (jud. Bihor) în anul 1996*, Satu Mare StCom, XIV, 1997, p. 11–22 (în colab. cu S. A. Luca).
23. *Descoperiri arheologice în așezarea neolitică târzie de la Carei, Cozard*, Satu Mare StCom, XIV, 1997, p. 23–58.
24. *Carei–Cozard. Așezarea neolitică și eneolitică*, în: *CCAR 1996*, p. 9.
25. *Așezarea eneolitică de la Vezendiu–„Drumul Tireamului”*, în *CCAR 1996*, București, 1997, p. 77 (în colab. cu I. Sălceanu).
26. *Noi descoperiri de plastică antropomorfă preistorică din zona Careiului*, *Analele Banatului – serie nouă*, 6, 1998, p. 153–166 (în colab. cu S. A. Luca).
27. *Așezarea eneolitică timpurie de la Vezendiu (jud. Satu Mare)*, Satu Mare StCom, XV–XVI, 1998–1999, p. 19–34.
28. *Tășnad, jud. Satu Mare. Punct: Sere*, *CCAR 1999*, București, 2000, p. 104–105.
29. *Cultura Tiszapolgár în vestul României*, Cluj-Napoca, 2002.

Sabin Adrian LUCA